

Zprávy z OECD – Dopady politických rozhodnutí na venkov – zkušenosti zemí OECD

26. 06. 2024

21. 6. 2024 - V červnu zveřejnila OECD dokument, který se věnuje problematice dopadů politických opatření na venkovské regiony. Politiky jsou často koncipovány jako "univerzální pro všechny", a proto mnohdy nezohledňují situaci venkova. Dokument představuje podpůrný nástroj pro posílení soudržnosti politik ve venkovském prostoru a omezení jejich nezamýšlených negativních důsledků.

Nezohlednění specifických charakteristik venkovských oblastí v posledních letech přispělo v některých členských zemích OECD k výrazně negativní reakci na politiky. Například v Nizozemsku vládou doporučené snížení emisí dusíku, které mělo chránit více než 150 přírodních rezervací v zemi, v důsledku zvýšilo napětí mezi obyvateli měst a venkova. Podobně navrhované zvýšení daně z nafty a benzínu ve Francii vyvolalo zvýšené sociální napětí, kdy se venkovské komunity (jako více závislé na dojíždění) postavily proti tomuto kroku, který by pro ně znamenal neúměrnou zátěž.

Analýzy stále více ukazují, že široké národní politiky (zejm. v oblasti zdravotní péče, vzdělávání, infrastruktury a životního prostředí) mají větší dopad na venkov než politiky, které jsou na venkovské oblasti explicitně zaměřené. Výsledkem je větší regionální polarizace a ekonomická marginalizace mnoha venkovských regionů. Ty jsou přitom v zemích OECD domovem 25 % obyvatel, nachází se v nich převážná většina půdy, vody a dalších přírodních zdrojů, hrají klíčovou úlohu v produkci potravin a environmentálních službách a jsou nedílnou součástí hospodářství.

Zohledňování problematiky venkova ve všech politikách proto nabývá na významu. Příkladem může být mechanismus posuzování dopadu klíčových legislativních iniciativ EU na venkov formulovaný Evropskou komisí, která vyzvala členské státy, aby rovněž zvažily zavedení podobného mechanismu na národní, regionální a místní úrovni. Podobně v roce 2022 založilo USDA síť venkovských partnerů pro dosažení dohody o zlepšení přístupu zdrojům/službám ve venkovských oblastech. Aplikace obdobných mechanismů probíhá také v Německu, Finsku, Kanadě nebo Velké Británii.

Vlastní realizace integrovaného přístupu k rozvoji venkova, kdy všechny resorty koordinují své politiky a iniciativy, je však poměrně náročná. OECD proto nabízí širokému spektru aktérů, kterých se problematika dotýká, nástroj („rural proofing“) k jeho realizaci doplněný o souhrn zkušeností s obdobnými účinnými mechanismy z několika členských zemí.

Radek Stránský

Odbor pro vztahy s EU a zahraničně obchodní spolupráci

Ministerstvo zemědělství